

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.21.345/2022/4. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Szabóné dr. Sipos Gabriella ügyvéd

(Cím3)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos

(Cím1)

A per tárgya: sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.247/2022/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 21.P.20.290/2021/27.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a 70.000 (hetvenezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperessel szemben a Járásbíróság előtt 12.P.20.242/2014. szám alatt gondnokság alá helyezés iránti per indult. A felperes ennek folyamatban léte alatt, 2014. november 6-án az előző nap kelt előzetes jognyilatkozatát kérte nyilvántartásba venni, amelyben cselekvőképességének jövőbeni részleges vagy teljes korlátozása esetére gondnokául kérte elsődlegesen édesanyját, másodlagosan testvérét kirendelni. 2015. február 15-én ezt a kérelmét az előzetes jognyilatkozatra vonatkozó nemperes eljárásban azzal egészítette ki, hogy minden idegen személyt kért kizárni a gondnokrendelésből. A Járásbíróság a felperes előzetes jognyilatkozatát 2015. február 24-én a 11.Pk.53.843/2014/11. számú végzésével nyilvántartásba vette.

[2] A Járásbíróság 2014. november 6-án meghozott 12.P.20.242/2014/45. számú ítéletével a felperest cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezte a peres eljárások, az ügyészési és közigazgatási hatósági eljárások indítása és vitele ügycsoport vonatkozásában. A felperes által tett előzetes jognyilatkozat alkalmazásának

elrendelését mellőzte, amit azzal indokolt, hogy az abban megjelölt személyektől nem lenne elvárható, hogy a felperes valós érdekeit mérlegelve megóvják őt a gondnokság alá helyezés körében érintett ügycsoportba tartozó ügyek folytatásától és kezdeményezésétől.

[3] A felperes fellebbezése folytán eljáró Törvényszék a 2015. június 30-án kelt, 1.Pf.20.078/2015/53. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[4] Az Alperes1 Miskolci Járási Hivatala (a továbbiakban: járási hivatal) a jogerős ítélet alapján a gondnok kijelölése iránt indult ügyben először 2015. augusztus 12-ére – amelynek idéző végzését a felperes 2015. augusztus 14-én vette át –, majd 2015. augusztus 26-ára – amelynek idéző végzését a felperes 2015. szeptember 1-jén vette át –, végül 2015. szeptember 16-ára – amelynek idéző végzését a felperes 2015. szeptember 18-án vette át – a gondnoki tisztség viselésére alkalmas hozzátartozó megjelenésére való felhívással kísérelte meg a felperes meghallgatásra idézését. A felperes 2015. szeptember 1-jén és 2015. szeptember 2-án a járási hivatal mint első fokon eljáró gyámhivatal kizárására irányuló kérelmet terjesztett elő, amellyel a kirendelt eseti gondnoka egyetértett, és amelyet azzal indokolt, hogy a Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Osztály Gyámhivatala korábbi eljárása miatt per van folyamatban a Törvényszéken, és ebben a perben a gyámhatóság által kijelölt gondnoknak kellene majd eljárnia. A járási hivatal a kizárási kérelemre tekintettel az eljárást felfüggesztette, és erről a felperest értesítette. Az alperes mint felügyeleti szerv vezetője a 2015. október 12-én meghozott végzésével a felperes kizárási kérelmét elutasította.

[5] A járási hivatal ezt követően előbb a 2015. október 16-án kelt végzésével az eljárás felfüggesztését megszüntette, majd a 2015. október 21-én meghozott határozatával a felperes részére gondnokul egy hivatásos gondnokot rendelt ki. A határozat indokolásában hivatkozott a gondnokság alá helyezés iránti perben hozott bírósági ítéletekre, valamint arra, hogy az eljárásban környezettanulmányt is megkísérelt beszerezni, de a felkért illetékes családgondozó a felperes és hozzátartozója együttműködésének hiányában a környezettanulmányt elkészíteni nem tudta. Utalt arra, hogy a felperes az idézéseket késve, a megjelenési határnapot követően vette át, és írásbeli nyilatkozatában egyrészt a járási hivatal kizárását kérte, másrészt az édesanyját és a testvérét mint gondnokául kirendelhető személyeket jelölte meg. Kiemelte, hogy a jogerős ítélet alapján a felperes előzetes jognyilatkozatát alkalmaznia nem kellett, ezért a felperes által a gondnokául megjelölt személyek meghallgatását szükségtelennek tartotta.

[6] A felperes az utóbbi határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő, amelyet az alperes azzal küldte vissza a járási hivatalnak, hogy a jognyilatkozat érvényességéhez eseti gondnok kirendelése szükséges. A felperes a járási hivatal eseti gondnokot kirendelő határozataival szemben ugyancsak fellebbezést nyújtott be.

[7] A Kúria a felperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban, 2016. május 10-én kelt, Pfv.II.21.762/2015/14. számú ítéletével a gondnokság alá helyezés iránti perben hozott jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és a keresetet elutasította. A Járásbíróság ezt az ítéletet 2016. június 21-én kézbesítette a járási hivatal részére, amely a gondnoksági ügyet megszüntette, és a felperes részére kirendelt hivatásos gondnokot, valamint eseti gondnokot felmentette.

[8] A felperes a gondnok kirendeléséhez kapcsolódóan számos – eredményre nem vezetett – jogorvoslatot, közigazgatási pert, míg a részére kirendelt hivatásos gondnokkal szemben a személyiségi jogsértés miatti pert kezdeményezett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[9] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az emberi méltósághoz és önrendelkezéshez való jogát az alperes megsértette azzal, hogy a gondnokot kirendelő határozat meghozatala előtt a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége ellenére a tényállást nem tisztázta, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1998. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 131. § (3) bekezdése ellenére őt mint gondnokság alá helyezéssel érintett személyt és az általa a gondnoki tisztségre nevezett személyeket nem hallgatta meg. Állítása szerint az önrendelkezési jogát az alperes azzal sértette meg, hogy a nyilvántartásba vett előzetes jognyilatkozat tartalmát nem vette figyelembe. Álláspontja szerint az általa megjelölt személyek mellőzésének indokai nem voltak megfelelőek, és nem volt valós az a megállapítás, hogy a hozzátartozók kirendelése az érdekeivel ellentétes lett volna. Előadta, hogy a járási hivatal a Ket. 101. § (5) és (6) bekezdése ellenére, anélkül nyilvánította előzetesen végrehajthatóvá a határozatát, hogy annak feltételei fennálltak volna, és ezzel őt a jogorvoslattól elzárta. Az emberi méltóságának és az önrendelkezéshez való jogának megsértése miatt 200.000 forint sérelemdíj megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Állította továbbá, hogy az alperes az eljárása során megsértette a tisztességes ügyintézéshez fűződő jogát, és a hatóság együttműködésére vonatkozó kötelezettségét sem teljesítette. E jogsértésekre figyelemmel egyenként 50.000 forint sérelemdíj megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése körében kérte annak figyelembevételét, hogy a meghallgatásra kitűzött időpontokat megelőző 8 nappal korábban nem kapta meg az idézéseket, nem volt meghallgatás a hivatásos gondnok kirendelése előtt, s így a hatóság a tényállást nem tisztázta, bizonyítást nem folytatott le.

[10] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy jogsértést nem követett el, a jogszabályoknak megfelelően járt el. Hivatkozott arra, hogy a felperes személyes meghallgatását többször is megkísérelte, de a felperes az idézéseket csak a kitűzött időpontokat követően vette át. Arra is utalt, hogy a határozatát kellő indokolással látta el.

Az első- és másodfokú ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[12] Döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, 2:52. § (1) bekezdésére és 6:548. § (1) bekezdésére alapította. Az utóbbi jogszabályhely kapcsán rögzítette, hogy a felperes a sérelmezett határozattal szemben fellebbezést nyújtott be, emiatt a kereset az előírt feltételeknek megfelelt, a járási hivatal és az alperes is közhatalmi feladatot láttak el, a sérelmezett határozatokat is a közigazgatási hatósági eljárás szabályai által meghatározott eljárás keretében hozták meg.

[13] A Kúria Pfv.IV.20.997/2017/4. számú határozatára hivatkozással kifejtette, hogy bár a felperes a keresetében megjelölt, a tisztességes ügyintézéshez és az együttműködési kötelezettséggel kapcsolatos pártatlan eljáráshoz fűződő jogok alkotmányos alapjogok, de azok nem a személyiség szabad kibontakozását szolgálják, hanem eljárásjogi garanciákat jelentenek. Mivel pedig a sérelemdíj kizárólag a személyhez fűződő jog megsértésének szubjektív következményeként alkalmazható, ezért az említett jogok megsértése miatt követelt sérelemdíj megfizetése iránti keresetet elutasította.

[14] Az emberi méltóság és azon belül az önrendelkezéshez való jog tekintetében rámutatott arra, hogy azok nem vitásan a Ptk. által nevesített személyhez fűződő jogok. Emiatt azt vizsgálta, hogy azoknak a felperes által állított megsértése megvalósult-e. Ezzel összefüggésben abból indult ki, hogy a közhatalmi jogkörben eljárva okozott személyiségi jogsértésért fennálló felelősség megállapítása két feltétel együttes fennállásához köthető: a feltételek egyike, hogy a hatóság egyértelmű, mérlegelést nem igénylő jogszabályi rendelkezést szegjen meg, vagy a mérlegelési jogkör gyakorlása esetén kirívóan súlyos mérlegelési hibát kövessen el; a másik feltétel pedig az, hogy a hatóság az eljárási szabálysértést kifejezetten a fél személyiségének lényegét adó ismérvek miatt kövesse el, vagy az eljárási szabálysértés következményeként alakuljon ki a fél személyiségének lényegi vonását érintő sérelem.

[15] A kereset tartalmára figyelemmel csak annak vizsgálatára látott lehetőséget, hogy az alperes a hivatásos gondnokot kirendelő határozat meghozataláig terjedő eljárásban a rá vonatkozó jogszabályoknak alakilag és tartalmilag is megfelelő határozatot hozott-e, illetőleg az esetleges eljárási jogsértéssel a keresetben megjelölt személyiségi jogokat megsértette-e. A tényállást nagyobb részt a felek egyező előadása és a perben felhasznált okiratok tartalma alapján állapította meg.

[16] Lényegesnek tartotta, hogy a járási hivatalnak a Ptk. 2:31. §-a és a Gyer. 131-134/A. §-ai szerint, a Ket. háttérszabályait is figyelembe véve kellett eljárnia, és bár a gondnokság alá helyezés az ember személyi státuszát, jogalanyiságát, és azon belül a személyes önrendelkezési jogát alapvetően érinti, valójában az érintett személy jogvédelmét, személyi és vagyoni érdekeinek oltalmát célozza. Felhívta a Ket. 50. § (1), (5) és (6) bekezdését, 72. § (1) bekezdés e) pontját, valamint 101. § (5) és (6) bekezdését. Álláspontja szerint az alperes a határozatának meghozatalakor a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettségét teljesítette, a hivatásos gondnok kirendeléséről a rendelkezésre álló adatok, nyilatkozatok helytálló értékelésével rendelkezett, és a mérlegelése során súlyos hibát nem vétett. A határozat indokolásából megállapíthatónak tartotta, hogy a Gyer. 131. §-a szerinti körülményeket a járási hivatal előzetesen megvizsgálta, a Gyer. 133. §-a alapján a bizonyítékokat beszerezte, és bizonyos adatok hiánya neki nem volt felróható. Arra is utalt, hogy a járási hivatal a felperest megfelelő felhívással meghallgatásra idézte, és ennek érdekében több időpontot is kitűzött, ugyanakkor a felperes egyetlen alkalommal sem jelent meg, és további hozzátartozóját a felhívás ismeretében sem jelölte meg. Hangsúlyozta, hogy a gondnokrendelés során a gondnokoltól mint ügyféltől is elvárható a Ket. szerinti jóhiszemű, az eljárást segítő közreműködés, amely a döntéshozatalt indokolatlanul nem késlelteti. Hivatkozása szerint a felperes állításával ellentétben nem volt jogellenes és az alperesnek felróható, hogy a fenti körülmények mellett nem további bizonyítással, vagy a felperes meghallgatásával folytatta az eljárását, hanem a Ptk. 2:31. § (5) bekezdésére és a Gyer. 131. §

(7) bekezdésére tekintettel hivatásos gondnok kirendeléséről döntött. Mindezzel azt is igazoltnak találta, hogy az alperes a rendelkezésre álló bizonyítékokat összességében értékelve, a felperes érdekeit szem előtt tartva döntött, tehát a Ket. 50. §-ában foglaltaknak is eleget tett.

[17] Alaptalannak tartotta a felperesnek azt a hivatkozását, hogy az alperes az előzetes jognyilatkozat mellőzését nem indokolta. Ezzel szemben rögzítette, hogy a határozat a Gyer. 126/F. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően tartalmazta, hogy az előzetes jognyilatkozat alkalmazását a bíróság nem rendelte el, és ugyancsak a jogerős ítélet indokolását idézve adta magyarázatát a felperes által megjelölt hozzátartozók kirendelése mellőzésének.

[18] Megállapította ugyanakkor, hogy a határozat a Ket. 101. § (6) bekezdése ellenére az azonnali végrehajtás elrendelésére vonatkozó indokolást nem tartalmazott. Ezt a jogszabálysértést azonban súlyánál fogva nem tartotta alkalmasnak a kártérítési felelősség megalapozására. Ezt azzal indokolta, hogy a Gyer. 134/A. § (2) bekezdése lehetőséget adott az azonnali végrehajtás elrendelésére, és az alperes alappal következtetett arra, hogy az eljárásnak a fellebbezés elbírálása miatti elhúzódása a felperesre nézve olyan helyrehozhatatlan kárral fenyegetne, amely a Ket. 101. § (4) bekezdés d) pontja alapján az azonnali végrehajthatóságot indokolta.

[19] Mindezek alapján nem tartotta levonhatónak azt a következtetést, hogy az alperes jogellenes mulasztásával a felperes személyiségi jogait, és így az emberi méltóságát, azon belül az önrendelkezési jogát megsértette volna. Kiemelte, hogy a személyiségi jogsértés akkor lett volna megállapítható, ha az alperes esetleges jogsértése kifejezetten a felperes személyiségének lényegét alkotó valamely tulajdonsága miatti jogszabálysértésben valósult volna meg. A felperes által megfogalmazott nem vagyoni hátrányt e feltételeknek nem tartotta megfeleltethetőnek. Arra is kitért, hogy a felperes a hatósági eljárás időszakában gondnokság alatt állt, és ezért az önrendelkezési joga a jogszabályok adta keretek között volt érvényesíthető, azt a jogerős ítéletnek az előzetes jognyilatkozat mellőzésére vonatkozó rendelkezése is korlátozta. Figyelemmel volt továbbá arra, hogy az alperes a határozatot közvetlenül közölte a felperessel, akinek az iratbetekintési joga 2016. január 29-ig fennállt.

[20] Összességében azt állapította meg, hogy bár az alperes eljárása során az előzetes végrehajthatóságra vonatkozó rendelkezés indokolása elmaradt, és ebben a részben az első fokon eljáró bíróság hivatal magatartásának jogellenessége megállapítható volt, de a felperes személyhez fűződő jogát az alperes nem sértette.

[21] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét – a per főtárgya tekintetében – helybenhagyta.

[22] Mindenekelőtt megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését kiváltó eljárási szabálysértés nem történt.

[23] A fellebbezésben előadottakra tekintettel rámutatott – egyebek mellett – arra, hogy más jogterületre tartozó viták önmagukban nem alapoznak meg személyiségi jogvédelmet még akkor sem, ha az érintett egyes jogosultságai akár sérültek; ahhoz az szükséges, hogy a

jogsértésre kifejezetten az érintett személyiségének ismérveit alkotó tényezőkre tekintettel kerüljön sor.

[24] Az ügyben megválaszolandó lényeges kérdésnek azt tekintette, hogy a felperes által hivatkozott jogsértések, még azok valósága esetén is, alkalmasak voltak-e a személyiségi jog megsértésére. Egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, amely szerint a tisztességes ügyintézéshez és az együttműködési kötelezettséggel kapcsolatos pártatlan eljáráshoz fűződő jog nem minősül személyiségi jognak, így esetleges sérelmeikét sem alapozhatták meg a személyiségi jogi jogkövetkezmények alkalmazását. A bírói gyakorlatra hivatkozással kifejtette, hogy egy hatóság jogsértő magatartása nem váltja ki önmagában a személyiségi jogvédelmet, ahhoz szükséges valamely többlettényállási elem. Ilyen többlettényállási elemet azonban az adott ügyben nem tartott megállapíthatónak.

[25] A személyiségi jogsértés hiányában szükségtelennek nevezte annak részletes vizsgálatát, hogy az alperes részéről az eljárása során tanúsított magatartások egyébként jogsértőek voltak-e. Ezzel együtt is osztotta az elsőfokú bíróságnak a jogsértések hiányáról kialakított jogi álláspontját. Mivel a felperes a fellebbezésében lényegében megismételte az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, és azok alaptalanságának indokaira az elsőfokú bíróság ítélete kellő részletességgel kitért, ezért azok megismétlését szükségtelennek találta.

[26] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára tekintettel mellőzte annak a fellebbezési hivatkozásnak a vizsgálatát, hogy az elsőfokú bíróság megsértette-e az Alaptörvény 24. cikk (1) és (2) bekezdését. Rögzítette, hogy a felperes a fellebbezésében ugyan a Ptk. 1:3. § (1) bekezdésének, 2:42. § (2) bekezdésének, 2:51. § (1) bekezdés a) pontjának, 2:52. § (1) bekezdésének, 6:519. §-ának és 6:548. § (1) bekezdésének sérelmét is állította, de a fellebbezés nem tartalmazta, hogy az elsőfokú bíróság pontosan melyik ítéleti rendelkezésével vagy indokolásával, esetleges eljárásával sértette ezeket az anyagi jogi rendelkezéseket. Az előzőekben kifejtett jogi álláspontja szerint viszont ebben a körben sem találta jogszabálysértőnek az elsőfokú ítéletet.

[27] Nem tartotta megállapíthatónak azt sem, hogy sérült volna a fellebbezésben hivatkozott Ket. 1. § (1) és (2) bekezdése, valamint 4. § (1), (2) és (3) bekezdése. Ezzel összefüggésben helytállónak minősítette az elsőfokú bíróságnak azt a jogi következtetését, hogy az alperes sérelmezett cselekményei nem ütköztek az eljárási rendelkezésekbe. Mindennek azonban az ügy elbírálása tekintetében a személyiségi jogsértés hiánya miatt érdemi jelentőséget egyébként sem tulajdonított.

[28] A felperesnek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 110. § (2) bekezdésének, 214. § (1) bekezdésének, 276. § (1) bekezdésének és 322. § (4) bekezdésének sérelmére alapított fellebbezési támadását illetően a következőket állapította meg. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az alperes eljárásának iratait beszerezte és bár a gyámhivatali eljárás iratanyagát az ügy irataihoz nem csatolta, de erre a per eldöntéséhez nem is volt szükség. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, a tanúbizonyítás mellőzésének pedig indokát adta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdését, 346. § (4) és (5) bekezdését sem sértette: a tényállás megállapításához szükséges mérlegelést ugyanis a

jogszabályoknak megfelelően végezte el, és az ítélet tartalma mindenben megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek.

[29] Noha a Pp. alkalmazása miatt a felperesnek az 1/2009. PK vélemény 2., 4. és 7. pontjaira történt hivatkozását nem tartotta érdemben vizsgálhatónak, kifejtette, hogy a Pp. 369. § (4) bekezdésére is figyelemmel az anyagi pervezetésnek szükségességét nem látta, mivel a per eldöntése szempontjából releváns tényálláshoz szükséges adatok a perben bizonyítottak voltak, és nem volt indok a bizonyításról további tájékoztatást adni.

[30] A felperesnek a Pp. 181. § (1) és (2) bekezdésének, 199. § (2) bekezdés b) és c) pontjának, valamint (4) bekezdésének sérelmére történt hivatkozását ugyancsak megalapozatlannak találta. Ezt azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróságnak nemcsak, hogy nem kellett, de nem is lehetett volna bírósági meghagyással köteleznie az alperest, az ellenkérelem felperes által megjelölt hiányossága ugyanis nem vezethetett az e tekintetben szükséges mulasztás megállapításához.

[31] A felperesnek azt az általánosságban tett hivatkozását sem találta a per irataival igazoltnak, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 179. § (2) bekezdését, 237. § (1), (4) és (5) bekezdését megsértette. Rögzítette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság jegyzőkönyvei a jogszabályi rendelkezéseknek mindenben megfeleltek, és ezért a Pp. 160. § (2) bekezdése sem sérült. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy ezek az állított jogszabálysértések egyébként sem lettek volna olyan jelentőségűek, amely kihatottak volna az ügy érdemi elbírálására.

[32] Az alperes jogtanácsosa meghatalmazásának szabályszerűtlenségével és ebből az okból az alperes nyilatkozatainak hatálytalanságával összefüggő, a Pp. 67. § (1) bekezdésének, 70. §-ának, 72. § (1) bekezdésének és 74. § (1) bekezdésének sérelmére alapított érveket illetően elsődlegesen azt állapította meg, hogy az alperes képviselte az elsőfokú eljárásban valóban nem felelt meg a perrendi szabályoknak. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 34. § (1) bekezdésére és 68. § (2) bekezdésére figyelemmel az ügyvédi meghatalmazás szabályait a kamarai jogtanácsos esetében is alkalmazandónak tekintette. Nem látta akadályát azonban annak, hogy az alperes ezt az eljárási hibát a másodfokú eljárásban kiküszöbölje, különös figyelemmel a Pp. 381. §-ára. Mivel pedig az alperes felhívásra csatolta a perre vonatkozó meghatalmazást, és hozzájárult képviselőjének az eljárás mindkét szakaszában tett nyilatkozataihoz, egyben képviselőjének cselekményeit sajátjaként ismerte el, ezért a hivatkozott eljárási hiba utólagos kiküszöbölése miatt ebből az okból sem tartotta indokoltnak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését vagy megváltoztatását.

A felülvizsgálati kérelem

[33] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését, megváltoztatását és keresetének teljesítését, másodlagosan a jogerős ítélet és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első- és másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte.

[34] Megsértett jogszabályhelyként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, a Ptk. 1:3. § (1) bekezdését, 2:31. § (4) és (5) bekezdését, a 2:42. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdés a) pontját, 2:52. § (1) bekezdését, 6:519. §-át és 6:548. § (1) bekezdését, a Pp. 12. § f) pontját, 110. § (2) bekezdését, 160. § (2) bekezdését, 161. § (3) bekezdését, 179. § (2) bekezdését, 199. § (2) bekezdés b) és c) pontját, valamint (4) bekezdését, 214. § (1) bekezdését, 237. § (1), (4) és (5) bekezdését, 265. § (1) és (3) bekezdését, 266. § (2) és (4) bekezdését, 267. §-át, 276. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, 322. § (4) bekezdését, 341. § (1) bekezdését, 342. § (1) és (3) bekezdését, 346. § (4) és (5) bekezdését, 373. § (4) bekezdését, 381. §-át és 383. § (2) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 111. § (2) bekezdését, a Ket. 1. § (1) és (2) bekezdését, 4. § (1), (2) és (3) bekezdését, 46. § (3) bekezdését, 50. § (1) bekezdését és 72. § (1) bekezdés e) pontját, 101. § (5) és (6) bekezdését, a Gyer. 131. § (1) bekezdés c) és d) pontját, valamint (3) bekezdését, 133. § (1a) bekezdés a) pontját és 134. § (1) bekezdését jelölte meg. Emellett állította, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltért a KGD 2018.26. számon közzétett határozattól.

[35] A másodfokú bírósággal szemben fennálló kizárási okra történt hivatkozását azzal indokolta, hogy a gondnoksági eljárást a Törvényszék kezdeményezte ellene, amelynek korábban elnöke volt a jogerős ítéletet meghozó másodfokú tanács előadó bírása. Álláspontja szerint ezért a másodfokú eljárásban az elfogulatlan megítélés nem volt várható.

[36] Előadta, hogy az elsőfokú eljárásnak az ügy érdemi eldöntésére kiható lényeges szabályainak megsértése miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása lett volna indokolt. Ezzel együtt állította, hogy mivel az elsőfokú bíróság ítélete érdemben nem volt helyes, ezért azt a másodfokú eljárásban meg kellett volna változtatni.

[37] Sérelmezte, hogy indítványa ellenére az elsőfokú bíróság az alperes eljárásának iratait a tárgyalás előtt nem szerezte be, és az iratbetekintést számára nem tette lehetővé. Kifogásolta, hogy elmaradt a teljes gyámhivatali eljárás iratanyagának csatolása, és ezért az ítéletben megállapított tényállást hiányosnak tartotta. Kirívóan okszerűtlennek nevezte a másodfokú bíróságnak azt az értékelését, hogy az említett iratok beszerzésére nem volt szükség. Kifejtette, hogy az ítéletekben foglalt tényállás a periratokkal sem állt összhangban. Sérelmesnek tartotta, hogy az ítéleti indokolások hivatkozásai nem következethetők a per anyagából, és a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokaival ugyan egyetértett, de a fellebbezésben előadottakra nem tért ki. Megismételte, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem tartalmazza az annak alapjául szolgáló összes jogszabályhelyet és azok értelmezését. A tényállás feltáratlanságát arra hivatkozással állította, hogy a bíróságok a szükséges bizonyítást nem folytatták le, és az általa megnevezett tanúkat nem hallgatták meg.

[38] Az alperes eljárását illetően is megismételte az eljárás korábbi szakaszaiban tett állításait. Ennek megfelelően továbbra is hivatkozott arra, hogy a jogszabállyal ellentétes volt a hivatásos gondnok kirendelése, és azt megelőzően a tényállás tisztázása elmaradt, a gyámhivatali eljárásban nem hallgatták meg. Nem értett egyet a bíróságoknak azzal az álláspontjával, hogy ennek ellenére az alperes eljárása nem volt jogszabálysértő. Fenntartotta azt a hivatkozását is, amely szerint az érdekeivel kifejezetten ellentétes volt a hivatásos gondnok kirendelése, és éppen emiatt érte kár. Változatlanul állította, hogy a korábban felfüggesztett gyámhivatali eljárás folytatásáról nem volt tudomása. Az alperes eljárását azért

is jogszabálysértőnek tartotta, mert a járási hivatal az előzetes jognyilatkozat mellőzését, valamint határozatának azonnali végrehajthatóvá nyilvánítását nem indokolta.

[39] Mindezek miatt kirívóan okszerűtlennek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a keresetben megjelölt személyhez fűződő jogait az alperes nem sértette, és ezért sérelemdíj fizetésére nem kötelezhető. Azzal sem értett egyet, hogy a jogorvoslathoz való jog megsértése nem azonosítható a személyiségi jogainak megsértésével. Továbbra is hivatkozott arra, hogy az emberi méltóságát és az önrendelkezéshez való jogát az alperes megsértette. Arról pedig, hogy az elsőfokú bíróságnak a tisztességes ügyintézés és az együttműködési kötelezettség követelményének megsértése tekintetében a jogértelmezése eltérő, szükségesnek tartotta volna az előzetes tájékoztatását. Érvelése szerint ugyanakkor a sérelemdíjra az említett alapvető jogok megsértése miatt is jogosult lett volna.

[40] A fellebbezésében foglaltakkal egyezően állította, hogy az alperes ellenkérelme nem felelt meg a törvényi követelményeknek, és érdemi védekezést teljeskörűen nem tartalmazott. Mint ahogy azt is megismételte, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás előkészítése körében a szükséges intézkedéseket nem tette meg, a gyámhivatali eljárás iratait időben nem szerezte be, továbbá a jegyzőkönyvezése során sem tartotta be a törvényi előírásokat. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a jegyzőkönyv kiegészítése és kijavítása iránti kérelméről nem határozott. Ezt ugyancsak az elsőfokú ítélet hatályon helyezésére okot adó eljárási szabálysértésnek tartotta.

[41] Álláspontja szerint a bíróságok a tisztességes ügyintézés és az együttműködési kötelezettség követelményének megsértésére tekintettel követelt sérelemdíj iránti igényeket nem bírálták el.

[42] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[43] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[44] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.

[45] A Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja szerint a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi jogszabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére, valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja.

[46] Az 1/2017. Polgári jogegységi határozat alapján a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó 1/2016. (II. 5.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. pontja értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi

kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. A PK vélemény 4. pontja tartalmazza, hogy ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott törvényi követelményekkel.

[47] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja (Kúria Pfv.IV.20.242/2023/6.).

[48] A felülvizsgálati eljárás a fellebbezés alapján hozott jogerős bírósági határozat anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. Nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely csupán általánosságban fogalmaz, a fél az általa helyesnek tartott jogi álláspontot nem fejti ki, jogi érveit nem ütközteti a jogerős ítélet indokolásával [Kúria Pfv.VI.20.844/2019/4. (BH 2020.331.)].

[49] Mivel pedig a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, és nem az elsőfokú bíróság ítélete (Kúria Pfv.III.21.631/2019/5., Pfv.III.20.088/2020/3.), ezért a felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.V.20.797/2016/11. (BH 2017.232.)].

[50] A felperes a felülvizsgálati kérelmében alapvetően a fellebbezésében kifejtett jogi érveit ismételte meg, mégpedig oly módon, hogy az ott megjelölt jogszabálysértéseket mindkét fokú bíróság részéről megvalósultnak tartotta. A fellebbezésében foglaltakkal egyezően hagyta figyelmen kívül azt is, hogy a per tárgya közhatalom gyakorlásával okozott személyiségi jogsértés megállapítása, valamint sérelemdíj megfizetése, és ehhez képest az állítása szerint az alperes által az eljárása során elkövetett jogszabálysértések nem azonosíthatóak azokkal az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértésekkel, amelyek a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem alapjául szolgálhattak.

[51] A felperes a felülvizsgálati kérelmében több olyan jogszabályhelyet is feltüntetett, amelynek megsértését anélkül állította, hogy az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejtette volna. Ezek a következők voltak: Pp. 214. § (1) bekezdés, 265. § (3) bekezdés, 267. §, Ket. 1. § (1) és (2) bekezdés, 50. § (1) bekezdés és 72. § (1) bekezdés e) pontja. A felperes olyan eljárásjogi jogszabályhelyeket is megjelölt, amelyekkel kapcsolatban ugyan az indokait ismertette, de azok szerint e jogszabályhelyeket eljárása során kizárólag az elsőfokú bíróság sértette, és éppen ezért a jogerős ítélet jogszabálysértő voltának megállapítására nem lehettek alkalmasak. Ezek a következők voltak: Pp. 110. § (2) bekezdés, 160. § (2) bekezdés, 161. § (3) bekezdés, 179. § (2) bekezdés, 199. § (2) bekezdés b) és c) pontja, valamint (4) bekezdés, 322. § (4) bekezdés. Emellett a felperes a régi Pp. 111. § (2) bekezdésének megsértésére

annak ellenére hivatkozott, hogy a perben a Pp. 630. § (1) bekezdése értelmében a Pp. rendelkezéseit kellett alkalmazni.

[52] A felperes a Pp. 12. § f) pontjának megsértésére történt hivatkozását ugyan megindokolta, az érdemi felülvizsgálatra azonban ebben a körben sem volt lehetőség. A Pp. 15. § (2) bekezdése tartalmazza a kizárási ok fél általi bejelentésének szabályait, s köztük azt, hogy e bejelentésnek az eljárást befejező határozat meghozataláig van helye. Éppen ezért a másodfokú bíróság bírójának kizárását a fél a felülvizsgálati kérelmében már nem kérheti. A felülvizsgálati kérelemben az első- és másodfokú eljárásban kizárási indítvánnyal nem érvényesített elfogultsági ok már nem terjeszthető elő (Kúria Pfv.IV.21.294/2018/6.). A felülvizsgálati eljárás szabályai nem adnak lehetőséget annak megítélésére, hogy a másodfokú bíróság bírója elfogultnak tekintendő-e [Kúria Gfv.VII.30.211/2018/8. (BH 2019.206.I.)]. Emiatt a Kúria a felperesnek a jogerős ítélet meghozatalában részt vett bíróval szemben fennálló szubjektív kizárási okra történt felülvizsgálati hivatkozását érdemben nem vizsgálhatta.

[53] A felperes az utóbbi eljárási szabálysértéshez kapcsolódóan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította. A másodfokú bíróság ugyanakkor a fellebbezésben foglalt, az elsőfokú ítélet alaptörvény-ellenességével összefüggő indokok esetében helyesen mutatott rá arra, hogy azok vizsgálatára az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult [Kúria Pfv.V.21.965/2018/8. (BH 2020.324.)].

[54] Az anyagi pervezetésnek a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett szabályai [Pp. 237. § (1), (4) és (5) bekezdés, 373. § (4) bekezdés] nem sérültek. A felperes az anyagi pervezetést két okból tartotta volna szükségesnek: egyrészt azért, mert a gondnokrendeléről szóló határozat azonnali végrehajthatósága feltételei fennállásának bizonyítása tekintetében a felek között vita volt; másrészt azért, mert a bíróságok a keresetben megsértettként megjelölt eljárási alapjogok vonatkozásában a jogszabályt töle eltérően értelmezték. A sérelmezett közigazgatási határozat jogszerűségének, a személyiségi jogsértés megvalósítására való alkalmasságának megítélése ugyanakkor jogkérdésnek minősült, amellyel kapcsolatban ezért a felperes által hiányolt, a bizonyításról szóló tájékoztatás indokoltsága nem merült fel. Az anyagi pervezetést a másodfokú bíróság arra figyelemmel mellőzte, hogy a releváns tényálláshoz szükséges adatok bizonyítottak voltak. A közrehatási tevékenységre amiatt sem volt szükség, hogy a bíróságok a tisztességes ügyintézés és az együttműködési kötelezettség követelményének megsértését a felperestől eltérően nem minősítették személyiségi jogsértésnek. E tekintetben ugyanis nem arról volt szó, hogy a tényállítások és a jogállítások a jogszabály téves értelmezése miatt egymásnak nem voltak megfeleltethetők. A jogi érvelés helyességéről pedig a bíróságoknak az érdemi döntésük meghozatalakor kellett állást foglalniuk, és annak indokairól az ítéleteik jogi indokolásában kellett számot adniuk.

[55] A bizonyítás általános szabályai közül a bizonyítás nélküli ténymegállapítás Pp. 266. § (2) és (4) bekezdésében írt szabályainak megsértése több okból sem volt megállapítható. Az ehhez kapcsolódó felülvizsgálati okfejtés eleve ellentmondásos volt. A felperes egyrészt sérelmezte a bíróságok által hivatalból figyelembe vett tényekről történő tájékoztatásának elmaradását, de azt, hogy melyek voltak ezek a tények, nem jelölte meg. Másrészt viszont kifogásolta, hogy a bíróságok több, általa köztudomásúnak tartott tény értékelését mellőzték. Köztudomású ténynek nevezte, hogy gondokként mindenkinek jobb egy hozzátartozó, mint

egy hivatásos gondnok, és ez nem vagyoni hátrányt jelent, amely a személyiségi jogsértés megállapításának és a sérelemdíj fizetésére kötelezésnek indoka lehet. A köztudomás körébe tartozónak tekintette az említett okból jelentkező kiszolgáltatottságot is. Mivel azonban a kereset elutasításának indoka az abban megjelölt jogkövetkezmények alkalmazásának feltételét jelentő személyiségi jogsértés hiánya volt, ezért az említett hivatkozásoknak az ügy érdemi elbírálására semmiféle kihatása nem lehetett.

[56] A Pp. 265. § (1) bekezdésének és 279. § (1) bekezdésének sérelmére alapított felülvizsgálati támadás megalapozottságának vizsgálatakor az alábbiakra kellett figyelemmel lenni. Noha a felperes már a fellebbezésében is vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének ténymegállapításait, azokat okszerűtlennek és a periratokkal összhangban nem álló állónak nevezte, ez az általános jellegű hivatkozása nem állt összhangban a fellebbezésének további indokaival: valójában ugyanis nem az ítéleti tényállást tette vitássá, és nem annak a bizonyítás eredményének mérlegelése alapján történt megállapításának helyességét vonta kétségbe, hanem a megállapított tényekből levont, a kereset elutasításához vezető jogi következtetések téves voltát állította. Ugyanez jellemezte a felülvizsgálati kérelmét, amelyben a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértését az általa megjelölt jogszabálysértések többségénél egyidejűleg megvalósultnak tartotta. [Mégpedig úgy, hogy nyilvánvaló elírás folytán több esetben a tanúvallomás rögzítéséről rendelkező Pp. 297. § (1) bekezdését tüntette fel.]

[57] A felperes a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdésének megsértését arra hivatkozással állította, hogy a bíróságok az alperes ellenkérelmén túlterjeszkedtek, mert a kifogásolt közigazgatási határozat azonnali végrehajthatóságának indokoltságát az alperes által sem hivatkozott okból állapították meg. Jóllehet a határozat a Ket. 101. § (6) bekezdése ellenére a fellebbezésre tekintet nélküli végrehajthatóság indokát valóban nem tartalmazta, és ezt az elsőfokú bíróság is megállapította, az alperes az ellenkérelmében az ezzel összefüggő jogi álláspontját kifejtette, és előadta, hogy a felperes a gondnokrendelés előtt több bírósági és hatósági eljárást kezdeményezett. Az elsőfokú bíróság ezt is figyelembe véve találta megalapozottnak azt a következtetést, hogy a végrehajtás késedelmével járó helyrehozhatatlan kárnak mint a jogszabályi feltételek egyikének fennállása tette szükségessé a határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajthatóságának elrendelését. Mindezeknek azonban sem a vizsgált eljárásjogi jogszabálysértés, sem a felülvizsgálati kérelemben állított és érdemben elbírálnak anyagi jogi jogszabálysértések vonatkozásában nem lehetett az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható jelentősége. Ennek az oka az volt, hogy a másodfokú bíróság a személyiségi jogsértés hiányára tekintettel – a későbbiekben részletezettek szerint – helyesen mellőzte az alperes eljárása jogszerűségének vizsgálatát.

[58] A felülvizsgálati érveléssel ellentétben az ítélet teljességének a Pp. 341. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelménye sem sérült. A felperes e körben megalapozatlanul állította, hogy a tisztességes ügyintézés és az együttműködési kötelezettség elmulasztása miatt előterjesztett, sérelemdíj megfizetése iránti kereseti kérelme elbírálatlanul maradt. A másodfokú bíróság a jogerős ítélet jogi indokolásában részletes indokát adta annak, hogy az említett, az alperes eljárására irányadó követelmények megsértése miért nem minősíthető személyiségi jogsértésnek, és miért nem alkalmas személyiségi jogvédelem kiváltására. A jogerős ítéletben foglalt döntés ezért a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítására és sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseti kérelemre ebben a részében is kiterjedt.

[59] A másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében előírt indokolási kötelezettségét is teljesítette. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította. Az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kiterjedő indokolással a bíróság eleget tesz jogszabályi kötelezettségének (Kúria Pfv.I.20.399/2022/5.). Nem jelenti az említett kötelezettség megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érvre, elegendő a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját tartalmaznia (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4., Pfv.III.21.115/2020/6.). Az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mennyiségű érvrendszer bemutatása, az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [22]}. E követelményeknek a jogerős ítélet indokolása megfelelt: a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást teljeskörűen feltártnak tartotta, és ezért azt irányadónak tekintette, az abból levont jogi következtetésekkel – azok kisebb pontosítása mellett – a fellebbezésben előadottak ismeretében is egyetértett. Helyesen fejtette ki, hogy mivel az elsőfokú bíróság a tényállást döntően az okirati bizonyítás eredménye alapján állapította meg, ezért nem volt szükség az egyes bizonyítékok bizonyító erejének összevetésére. Azt is helytállóan rögzítette, hogy a felperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság ítélete valamennyi, a per eldöntése szempontjából lényeges jogszabályhely feltüntetését tartalmazta. Ennélfogva a fellebbezésnek olyan lényeges indoka, amely a jogerős ítéletben értékeletlenül maradt, nem volt.

[60] Mindezekből az is következik, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletének helybenhagyásával nem sértette a Pp. 383. § (2) bekezdését, és ehhez képest az ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 381. §-ában meghatározott szabálya nem volt alkalmazható.

[61] A felülvizsgálati kérelemben feltüntetett és az érdemi felülvizsgálatot megalapozó további, egyrészt az alperes eljárását szabályozó, a sérelmezett közigazgatási határozat jogszerűségének megítélése szempontjából lényeges jogszabályhelyek, másrészt a kereset jogalapjához tartozó anyagi jogi jogszabályhelyek megsértésének vizsgálatakor az alábbiakból kellett kiindulni.

[62] A felperes keresetében az emberi méltóságának és az önrendelkezéshez való jogának, valamint a tisztességes ügyintézésre és a hatóság együttműködésére vonatkozó kötelezettségnek az alperes általi megsértését állította, és ezekre tekintettel a személyiségi jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását és az alperes sérelemdíj fizetésére kötelezését kérte. Az emberi méltósághoz való jog az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja, az ember érinthetetlen lényegét juttatja kifejezésre {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [27]}. Az emberi méltóságot az olyan magatartások sértik, amelyek megkérdőjelezzik a jogosult emberi mivoltát, illetve elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, amely az embert pusztán emberi minősége alapján megilleti (Kúria Pfv.III.21.192/2020/4.). Az emberi méltóság megsértése egy adott tényállás kapcsán tehát csak akkor állapítható meg, amikor a jogsértő részéről az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás, az emberi minőség kétségbe vonása valósul meg (Kúria Pfv.VI.20.884/2022/7.).

[63] Ezzel szemben a tisztességes eljáráshoz való jog eljárási alapjog, amelynek megsértése esetén a felet általában ügyfélként és nem személyiségi jogi jelleggel éri a sérelem, mert az eljárási szabálysértések háttérében nem a fél személyiségének lényegét adó ismérvek állnak (Kúria Pfv.IV.20.928/2022/4.). Az eljárási alapjogokat biztosítani szükséges, mivel azonban nem minősülnek egyben személyiségi jognak is, a személyiségi jogok speciális jogkövetkezményei sem alkalmazhatók a megsértésük esetén (Kúria Pfv.III.21.096/2020/3.). A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése esetén csak ahhoz kapcsolódó többlettényállási elem, valamely személyiségi jogot sértő magatartás megvalósulása eredményezheti a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítását és az objektív, szubjektív jogkövetkezmények alkalmazását (Kúria Pfv.IV.21.432/2017/10.). A személyiségi jogok megsértése tehát önmagában az eljárási szabálysértések, ügyintézési késedelmek, az eljárás elhúzódása, vagy ezekhez hasonló mulasztások miatt többlettényállás hiányában nem állapítható meg (hasonlóképpen: Kúria Pfv.IV.21.469/2017/12.).

[64] A másodfokú bíróság a fentiekkel azonos tartalmú bírói gyakorlatra figyelemmel a jogvita eldöntése szempontjából lényeges kérdésnek azt tekintette, hogy a keresetben megjelölt jogsértések egyáltalán alkalmasak voltak-e a személyiségi jogok megsértésére. Ezzel kapcsolatban pedig a felperes tény- és jogállításainak helyes értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy a személyiségi jogsértés megvalósulásához szükséges többlettényállási elem nem merült fel. Ennek megállapítására önmagában a gondnok kirendelése iránti közigazgatási hatósági eljárás szabályainak a felperes által állított megsértése nem adhatott okot. Ezen eljárási szabálysértések egyike sem felelt meg annak az előzőekben megfogalmazott követelménynek, hogy a felperes személyiségének lényegét alkotó ismérvek ellen irányultak volna. Éppen ezért a másodfokú bíróság – az elsőfokú bíróságtól eltérően – helyesen mellőzte az alperes sérelmezett eljárási cselekményeinek jogszerűségi vizsgálatát. Következésképpen a személyiségi jogsértés mint a kereset teljesíthetőségének a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontjában és 2:52. § (1) bekezdésében is megkövetelt feltétele hiányzott.

[65] Mindezek miatt a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható jogszabályhelyek egyikét sem sértette.

[66] A felperes a felülvizsgálat alapjaként a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre is hivatkozott. A referenciahatározatként megjelölt Kfv.III.37.912/2016/7. számú, KGD 2018.26. számon is megjelent határozat elvi összefoglalása szerint a gondnokrendelés során körültekintően kell mérlegelni, hogy ki legyen a kirendelt gondnok; hivatásos gondnok kirendelésére csakis akkor kerülhet sor, ha a gondnokolt hozzátartozói köréből a gondnokrendelés jogszerűen nem biztosítható. Ennek a kérdésnek azonban a fentebb írtak ismeretében a kereset megalapozottságát illetően jelentőséget tulajdonítani nem lehetett.

[67] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[68] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, és felülvizsgálati eljárási költséget nem számított fel.

[69] A felperes teljes személyes költségmentessége miatt meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés d) pontja és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az állam viseli.

[70] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 376. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[71] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[72] I. A személyiségi jogok megsértése önmagában az eljárási szabálysértések, ügyintézési késedelmek, az eljárás elhúzódása, vagy ezekhez hasonló mulasztások miatt többlettényállás hiányában nem állapítható meg.

[73] II. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította. Az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kiterjedő indokolással a bíróság eleget tesz jogszabályi kötelezettségének.

[74] III. A felülvizsgálati eljárás a fellebbezés alapján hozott jogerős bírósági határozat anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. Nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely csupán általánosságban fogalmaz, a fél az általa helyesnek tartott jogi álláspontot nem fejti ki, jogi érveit nem ütközteti a jogerős ítélet indokolásával.

Budapest, 2023. december 5.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző